

Цветана Манева: ИМАМ МЯСТО НАВСЯКЪДЕ - И В ЦИГАНСКА КОЛИБА, И В ДВОРЕЦ. ПРОСТО ЗАЩОТО ИМАМ ПРАВО ДА СИ ИЗБЕРА

Аз май съм единственото автентично доказателство сред актрисите как изглежда жената на тия години

- Госпожо Манева, оцеляването и успехът на един творец имат ли допирна точка?

- О, различни са. Оцеляването, поне за мен, е ситуация, в която човек е поставен и той трябва да впрегне деловите си усилия, за да оцее. Успехът, поне в изкуството, е свързан с едно енергийно състояние, в което си казваш: "Литнах! Полетях!" Но пък е кратко, много кратко, веднага след регистрирания успех идват колебанията, неверието, защото, когато всички са доволни и те поздравяват, остава напрежението дали публиката ще го харесва пак и пак, ще влиза ли в салона редовно. Актърската природа е такава, че все иска още нещо.

- Открихте ли рецепта за мирно съвместно съществуване между нея и комерсиалното?

- Мисля, че те мирно си съществуват. Намериха си мястото, откриха коловозите - що се отнася до комерсиалното, по-комуникативното, удовлетворяващо публиката изкуство. Но за мен това е движение по хоризонталата. Останалото трябва да компенсира и да изтегля. Да не се върви по нанадолнището, да не се хлъзне по него. Защото така по-лесно се печелят пари. Хората обичат да бъдат разсмявани, предпочитат го пред това, което ги натъжава или ги кара да се замислят над житейската ситуация. Не обичат да излизат от представление с мисълта "колко много зависи от мен".

- Ръководите вече четвърт век един от най-големите и популяр-

ни наши международни театрални фестивали "Варненско лято". Кое качество е най-важно в утвърждаването на такъв пост?

- Умението да работиш с хора. Сериозен проблем и понякога трудно преодолим е, че избираш хората заради качествата им, които те възторгват, но след това трябва да работиш и с техните недостатъци. Малко като в брака е.

- За една жена по-трудна ли е тази директорска роля, или обратно? Традиционно подобни постове заемат мъже.

- Мъжете може би се разбират по мъжки, но и аз не се оплаквам. Започнах късно - на 50 години, тази работа, имах своята известност и някакви позиции - поне по мнение на другите. Но много малко хора обичат театъра така, както трябва да се обича. Като жена мъчно, много трудно се преодолява негативната енергия. Научих се да се въздържам, когато искат да ни принизят колеги от други градове - говорят по телевизията, че били най-добрите, а не ги оценяват. Няма нищо лошо всеки да мисли, че е най-добър. Но кулоарното злословие - какво е сега това издание на "Варненско лято" - взели X, пък не взели Y, преоблегли го... Себелюбието е нещо толкова гадно!

- В професията има ли още ясно разделение между мъже и жени в битката за утвърждаване, за роли и популярност, или се тушира?

- Толкова, колкото е в целия свят: не е преодоляно. Пък и аз не знам защо да не сме разделени на мъже и жени, но виж - правата ни трябва

да са еднакви за ръководни постове, определящи политики, перспективи, позиции.

- Как гледате на движението Мее то, което разлюля Холивуд? Не се ли прекали?

- Прекали се, да. Аз съм много въздържана по отношение на това. Съчувствам на колегите - не само на жените, на които е посягано, но и на мъжете, за които се твърди, че са посягали. Защото те са значими фигури. Малко кресливо стана. А и прекалено голяма давност имат някои случаи. И си мисля, че колкото и трудно да ти е било, но си решил да направиш компромис в името на кариера, на заплащане или каквото и да е - който е направил съзнателен компромис, е нелепо да се изживява като жертва след 25-30 години.

- Преди години със спектакъла "Монолози за вагината" бяхте сред първите актриси у нас, включили се в световно феминистко движение против насилието. Нещо променило ли се е оттогава, какво успяхте да постигнете?

- Не, за жалост. Що се отнася пък до секса - отношението на мъжете към жените стои на феодадно равнище. Не се е променило. Да не говоря за проблеми като изнасилване на деца, извеждане в чужбина, отвличания, бели робини. Мисля, че бедата да няма промяна е, че или ние, жените, не знаем как да поискаме онова, което ни се полага, или пък мъжете се безпокоят, че ще загубят "отвоювани" позиции.

- Как ще отговорите на упреците,

ЦВЕТАНА МАНЕВА е родена в Пловдив през 1944 г. Започва артистичната си кариера от сцената в града на тепетата, където играе 10-ина години. Там среща и съпруга си Явор Милушев, с когото са семейство повече от четири десетилетия. След 1979 г. е на щат в "Сълза и смях". В театъра е играла в класики по Еврипид, Шекспир, Молиер, Ибсен, Йовков... На екран има над 60 роли - от "Последната дума" и "Сватбите на Йоан Асен" до тв сериалите "Под прикритие", "Фамилията" и "Скъпи наследници". Сред отличията ѝ са орден "Стара планина", "Икар", "Аскеер", "Златна роза", "Златна ракла". Преди 1989 г. Манева е депутат в два парламента. Днес е директор на Международния театрален фестивал "Варненско лято" и почетен професор в НБУ.

“ Най-големият ми проблем е моето свободолюбие. ”

“ Висока топка е Явор Милушев. ”

че сте се снимали за клип на Азис, които проглушиха ушите ни напоследък?

- Шумът е като този навремето с "Монолози за вагината". Една телевизия беше анонсирала, че ще се говори за това с обяснение: "От Осанна до Разпни го"... Има ли място Цветана Манева в клип на Азис? Да се задава подобен въпрос, не може в тоя век и каква демокрация е това, питам аз. Дали имам място в клип на Азис? Имам място навсякъде - и в циганска колиба, и в дворец. Просто защото имам право да си избира.

Най-важна за мен е каузата; чух едва завчера на телефона клипа на Азис, музикалната част. Според мен съществува нещо много опасно, което се правим, че не виждаме. Грубо, вулгарно, лицемерно, потискащо, ужасно е да забелязваш другия само ако имаш интерес. Човеклюбие изчезва. А без него не може да се говори за родолюбие. Въобще емпатията е рядка дарба, антипатията завладява хората. Не се интересуват от другите.

- Какво е каузата за вас?

- Участвам в много каузи - срещу катастрофите по пътищата, за животните, за глухонемите. И мисля, че сме в дълг към тези хора, не им обръщаме внимание на всяко ниво. Последното, което ме изстреля, са майките пред служебния вход на парламента - те вече държаха само едни черни пана и стояха мълчаливо зад тях. Не може толкова време да не се реши проблемът, не е такъв, че да не може да се реши. Не се изживявам като смела, просто съм категорична - така мисля, така чувствам. По същия начин се оказва, че и Васил (Азис) така мисли, така чувства. Това ни събра, нищо друго.

- С кои младежки илюзии се разделихте най-бързо заради протоцилия се наш преход?

- Най-напред с илюзията, че това ще стане бързо и по-активно. Вярвах, че всички сме наясно какво точно искаме. Оказа се, че сме наясно само какво не искаме. И не вярвам вече в това, че примерът може да е възпитателен. А кой е положителният пример, кой да го определи? Който строи магистра-

ли или друг - който съгражда духовни ценности. И двамата са прави, но как да решим кой е по-прав.

- Преди пет години в интервю ми казахте, че свободата не е само емоция, тя главно е действие. Ставаме ли по-зрели, по-свободни като общество?

- По-зрели като възраст - да, като общество - не. По-тарикати ставаме, което за мен е тревожно. Тарикатски да се справяме със ситуацията, с мига днес... Това е движение по хоризонтала, което до никъде не води, не може да удовлетвори личността. Аз пък гледам да се държа за вертикала, слава богу!

- В този смисъл - какви са особеностите на българския протест, ако заимстваме популярното руско кинозаглавие?

- Мърморенето. Българинът мрънка, мърмори, псува, заканва се. И това, като се сумира, е равно на какво? Какво може да породи? Някакъв никакъв смисъл - "по-добре тия, защото кои други ще дойдат", принципът на "по-малкото зло". Е, всички се изредиха, това е "материалът", за жалост.

- Трудно ли е да си част от известна актьорска двойка толкова години, както сте вие с Явор Милушев?

- Станаха 42 години.

- Казват, че на актьора са присъщи по-големи дози себичност и егоизъм, отколкото на хора от други професии. Как намирате вие баланса?

- Просто имаме късмет, че сме се срещнали. Явор успя да насочи емоционалната ми енергия така, че тя да не ме довежда до крайни реакции. Т.е. - направи ме по-търпелива, по-въздържана. Освен това е възпитан от майка си и баща си, че уважението към жената не е свързано само с обичта към нея и с желанието, той създаде самочувствието ми на личност, на човек. Много проста се оказва рецептата, той много бързо ме разшифрова и разгада. Оказа се, че най-големият ми проблем е моето свободолубие, че не давам по никакъв начин да ми се посегне на свободата, той ми помогна да осмисля това. Аз пък се старая да зачитам и неговата свобода по същия начин. Коректна съм, толерантна - светът

на другия си е негов свят и там трябва да се пристъпва много внимателно. Не е точен принципът, че щом двама души се съберат, били едно цяло - не са едно цяло и трябва да го осъзнаят.

- А на какво го научихте вие - можете ли да прецените, да се дистанцирате достатъчно от самата себе си?

- Не съм мислила за това. Може би съм го научила да му бъде необходимо. Което за мен е много важно. Най-голямото наказание за човек е да не е необходим. Висока топка е Явор Милушев.

- Кога сте чувствали, че диалогът ви с публиката е бил най-добър, най-истински?

- Когато аз съм най-истинска на сцената или пред камерата. Когато бързо се установи това движение на чувства и на мисли от сцената към зрителната зала. То зависи от много неща, но най-отговорна съм аз със собствената си кондиция и готовност. Трябва да съм на такова ниво на отдаденост, че всичко друго - минало, бъдеще, настояще, да не съществува. И когато си така пряк, откровен, честен с хората, те самите те приемат. За мен е важно не дали ще заобичат героинята ми, а дали ще я разберат. Никога не съм слагала героините си на пиедестал, не съм ги смятала за нещо непостижимо. Всеки в залата трябва да си мисли, че може да е като тях, че и той има волята и силата на емоцията да постъпи като тях.

- Все по-често по света и у нас големи актьори се снимат в сериали за малкия екран. Какви са

предимствата да играеш за домашното кино?

- Влизаш в домовете на хората, много бързо ставаш популярен, разпознаваем.

- Вие бяхте разпознаваема и без това.

- Да, бях, но благодаря, че ме канят за сериали. Невинаги им трябва разпознаваемите, търсят нови лица. Снимането за сериал е друг вид работа, много тежка. Продължава дълго, често по 12 и повече часове в денонощието. Много е напрегнато, бързо - то си е индустрия.

- Вашата баба Злата от новия сериал на bTV "Скъпи наследници" сякаш знае всичко за света и хората около нея. Кой е ключът към този образ?

- Ами точно този - тя знае всичко за света и хората около нея, а никой нищо не знае за самата нея.

- А в крайна сметка ще научим ли и нейните тайни?

- Да, тя ще си каже.

- Не ви ли се иска да изиграте и на тв екрана някоя кралица-царица или поне достолепната глава на фамилия?

- Хубаво е да изиграеш царица, но от младата ѝ възраст до старата. Аз доста по-рано направих ролите, които можех да играя на тази ми възраст. На 40-45-50 години изиграх тези, които можеш да направиш след 55. Изиграх всичко, което е трябвало - и кралици съм играла като млада. Не съм суетна. Съзнателно съм поддържала да не суетнича в работата си, защото това ще ми попречи. Ще остана може би

единствената наша актриса, която е автентично доказателство как изглежда жената на тия години, ще си остана натурална.

- Без изрусяване, без грим, без разкрсяващи интервенции?

- Мерси за такива интервенции, след които жените изглеждат подпухнали, сякаш и тях ги боли зъб като мен.

- Какви са вашите най-важни изисквания към студентите ви в Нов български университет? Без какъв багаж не може да бъде бъдещият професионалист на сцената, пред камерата?

- За мен най-важното е да им е интересно това, което искат да работят. Единствено тогава мога да им бъда полезна. Държа да им помогна да опознаят себе си - обучението за мен е пътуване към себе си. И съветът ми е: "Вярвайте в себе си." Гледам в часовете ми да се забавляват, да се учат да боравят с ирония, със самоирония. И да четат.

- Ще ви гледаме ли в нова роля?

- Ще догледате "Скъпи наследници". Нови проекти нямам. Ще си гледам старите, работата ми със студентите, подготовката на фестивала, която започва веднага щом се съберем след ваканцията през септември. Мисля, че пределно много съм играла и това е довело не просто до избирателност. Героинята, която ми предлагат, трябва да ме провокира, да ме кара да си обясня неща, които не съм усещала или съм усещала по друг начин. Иначе страдам от презумпцията, че няма да се получи. Тип "страниците оживяват" не е моят театър.

“

Станахме по-тарикати, не по-зрели като общество.

”